

Igbo A: literature – Standard level – Paper 1
Igbo A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Igbo A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Dee naanị otu ihu akwukwo mkpowa/nkowa agumagu ederede kenduzi/mgbaziri. N'aziza gi, i ga-enyeriri usa banyere ajuju kenduzi/mgbaziri ndi ahụ e weputara.

1.

N'oge ahụ, Mahadum adighi n'ala anyi. Ihe di nonu onye o bua bu na otu onye nkuzi no n'iva ga-eziga onwe ya obodo Oyibo. O gbara otutu mmadu ghari otu Akubuzo ga-esi bute ego ga-ezuru ya iga ebe ahụ guo akwukwo ihe di ka afo ano. Ndi kari n'onu ogugu siri na o bu egbe onu ka o na-agba, na ha agaghi ekwe ma ha ahughi n'anya. Ndi ahụ amaghi na Akubuzo bu amusu n'igba onya ego.

Mgbe Akubuzo nuru na imerime mmadu ekwetaghi na ya puru iziga onwe ya ala Bekee, o siri, "O bughị ego ole mmadu na-enwe nonwa ka mkpa, kama o bu ole o na-edewe." Ubochi a kara aka adila nso. Akubuzo chorọ ka ya guo ego ya mata ma o zukwara ezu. O gbakoolala nke o deputara n'akwukwo, o buru nnukwu ego. Ihe foduru bu imata na ego o deputara n'akwukwo na nke di n'igbe bukwa otu ihe. Kemgbe o ruru n'iva, o hapuru igbe ahụ n'okpuru akwa ya ebe aka agaghi aga ngwa ngwa. O bu ka mmadu ghara ihu igbe ahụ ka o jiri gbochie umu odibo ya ibata n'ebe o na-ehi ura. O bu Akubuzo nonwe ya na-aza ebe ndila ya ma o naghị enwe ohere aza ya nke oma. Mgbe o bua ego bara ya n'aka, o na-esi n'ebe a kpopuru igbe ahụ akpopu n'elu tinye ya; o naghị ebuputa ya ebuputa.

N'ubochi ahụ o chorọ ibuputa ya gbuwaa o kweghi ya. O jiri ike dimkpa gbalia ka ya bugharia ya, o kweghi, o mara na o puola n'egwu, na o bughị arọ ego ya mere na igbe ahụ ekweghi emeghari. O jiri nwayo lee anya n'okpuru akwa ebe igbe ahụ di, ma ginị ka o huru? Akika afudola igbe ego ahụ n'ala tariakwa ya, naanị elu ya foduru. Ahu oma jijiji jidere Akubuzo ma o jiri ike dimkpa tiwapu aja jidere igbe ahụ n'ala, hu ma lee, akika atasiala ego o kpakobara kemgbe afo iri o bidoro nkuzi. Naanị ndi o huru di mma bu ndi di n'elu na ndi o tinyere nso nso. Ndi abughi ego akwukwo, ya bu ndi bu ego igwe, tasiri nchara na-acha upa upa. Ego ndi mebiri emebi kari ndi di mma mmaji. Odachi a riri Akubuzo onu; o di ya ka o bu na nro, di ya ka o bu n'ihe. Ya mere, o gara saa ihu ya nke oma tupu o kwere na o bughị nro ka ya na-arọ.

Akubuzo nwere ndidi na obi ike, o bughị udi mmadu na-ekoropu obi ngwa ngwa. Ma nke a bjakwutere ya wepuru ya ihe n'ahu hinne. O chere ogologo echiche maka ahuhu dum o huru tupu o kpata ego ha otu ahụ; otu o siri arugbu onwe ya noru; otu o siri ebu onu; otu o siri amu anya eche aku na uba ya; otu o siri kota okwu na uka nke mere ka ndi nkuzi ya n'Abangwu kpoọ ya asi, tiekwa ya ihe; otu umu odibo siri agbara ya oso n'ihị aguu, oke oru na ochichi aka ike; otu o siri eyi naanị otu udi akwa ka ya nweee ike debe ego ga-ezuru ya agumakwukwo.

Mgbe o chesiri ihe ndi a, ike uwa gwuru ya, o tie mkpu n'olu ike si, "Ewu ataa m igu n'isi. Akwo m aka m ga-eji eri ona, ona tasia nchara. Gini ka m ga-agwa ndi bjara gooro m ofo, nyekwa m ihe onyinye? Gini ka m ga-eme akwukwo nkwasị oru m dere ma nganga niile m kpasara ndi isi? Ewu na okuku amatala onye m bu n'ihị otu aha m si ada n'ezị na uzọ. Kama dibia ga-eri ariri ya were ukwu sowe ndi mmuo na ndu".

Ihe a mere Akubuzo sepuru ya nnoo onu n'ara. Ike niile o kere n'okorobia aghoola ihe efu na mberede. Site n'ubochi ahụ gawa, agwa ya gbanwere n'ihị na onye adighi ka o na-adj, o naghị eme ka o na-eme. O matara nke oma na ihe asiri emeela, ya mere, o kpebiri n'obi ya na ya agaghi akoro onye o bua iyi yiri ya. O chikotara ego ndi di mma ma ndi mebiri ntakiri, ma site n'akwukwo o jiri edeputa ego ole o tinyere n'igbe ahụ, ego lara n'iyi kari ndi di mma ugboro abuo. Otu o dila, o bu uche ya na ya ga-agariri ala Bekee, ma o gaghị abu n'afọ ahụ n'ihị na a naghị agba aka achu ihe na-ata aru. Nke a putara na o ga-achọ oru o ga-aru afo ole na ole ka o wee kpatachie ego ga-ezuru ya agumakwukwo na Mahadum.

Ude Odilora, *Okpa Aku Eri Eri* (1975)

- (a) Kwuo maka ụzọ e si jiri agwa Akụbuzọ gosipụta isi ihe ndị kachasị mkpa n'akwụkwọ a.
- (b) Kọwaa ụzọ dị iche iche e si jiri nka agumagụ rụọ ọrụ na kwa mmetụta nke a n'ederede a.

2.

ỤKỌ N'UJU

Kedụ zi ka a ga-esi nọdụ n'anyịm
Were asọ na-akwọ aka?
Kedụ kwanụ ka a ga-esi nọdụ n'iyi,
Kwere ncha ọ baa anyị n'anya?

5 Nkenụ bi n'ala na-apịta mmanụ
Karịa ọsa bitọ n'elụ!

Kọrọ m ihe kpatara na
Mmadụ ga-enwe mgbuli,
Ma mgbuli ana-agụ ya?

10 Ego a,
A sị na anyị nwere n'ijeli ijeli
Bụ n'ikuku ka ọ dị
Ego a,
A sị anyị na ọ bughị ya bụ okwu
15 Bụ naanị n'akwụkwọ ka ọ dị

Kọrọ m ihe kpatara na
Mmadụ ga-enwe egbugbere
Ma anwụ ana-ama ya n'eze?
Nri a,

20 A sị anyị na ọ bụ atụrụ tawa,
Ezughị atụrụ ga-ata
Nke ọ na-afọdurụ mmadụ.

Ugbu a,
Mmiri na-afabanyezi anyi n'eze

25 Ebe anyị na-achọ mmiri a ga-anụ
Anyị na-elozi ukwara taa
Na-atụzị anya erimeri nwanne echi.

Nọlue Emenanjo, *Utara Nti* (1979)

- (a) Kọwaa mmetụta aha abụ a na nghọta niile dị n'ime ya.
- (b) Kọwaa etu e si webata nka abụ dị iche iche na mmetụta ha n'abụ a.